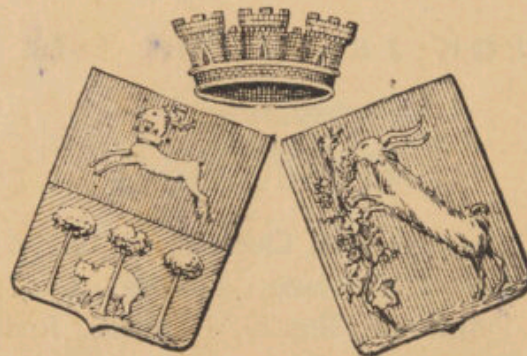

Połowę czystego zysku przeznaczają się na Salę Sierot w Lublinie.

DOBOSZ LUBELSKI

□ JEDNODNIÓWKĄ □

Lublin, w maju 1921 r.

Cena egzemplarza mkp. 40.

BANK HANDLOWY w WARSZAWIE, ODDZIAŁ w LUBLINIE.

Ulica Kapucyńska, dom własny.

Telefonu № 16.

Skrzynka pocztowa № 73.

Instytucja Centralna w Warszawie.

ROK ZAŁOŻENIA 1870.

ODDZIAŁY w POLSCE:

w Będzinie, Częstochowie, Ciechocinku, Gdańsku, Kaliszu, Kielcach, Kutnie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Mławie, Ostrowcu, Piotrkowie, Płocku, Poznaniu, Radomiu, Radomsku, Sosnowcu, Sandomierzu, Toruniu, Tomaszowie-Mazowieckim, Włocławku i Zawierciu, oraz Oddział Miejski w Łodzi, 1-szy Oddział Miejski „Tlomackie” i 2-gi Oddział Miejski „Nowy Świat” — w Warszawie.

ODDZIAŁY ZAGRANICĄ:

w Kijowie i Piotrogradzie.

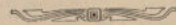
Składy własne Towarowo-Zbożowe (Tranzytowe)
na Przedmieściu — Bronowicach w LUBLINIE.

Do wydania niniejszej skromnej pracy, zachęciła nas myśl o tych, których los zawistny pozbawił własnej rodziny. W tym celu, część dochodu ze sprzedaży „Dobosza” przeznaczylimy na zasilenie funduszu „Sali Sierot” w Lublinie.

Ufamy, iż społeczeństwo, które zawsze chętnie spieszy z ofiarnością, poprze nasze usiłowania przyjsia z pomocą tak użytecznej instytucji.

Redakcja.

Kto czyni piękne z poczuciem godności
Spełnia dla dobra Ojczyzny,
Ten pragnie szczęścia całej ludzkości,
Gójąc jej rany i blizny.

Kto zaś swych biednych opuszcza braci,
Kto się ubogiej Ojczyzny wypiera,
Kto czynem dług Ojczyźnie nie splaci,
Taki na wieki umiera.

J. N. W.

2

W KRZYŻU MOC I ZWYCIĘZTWO.

Gdy staniesz na Górze Zamkowej i wrok swój
zwrócisz na gród Leszka Czarnego, zda Ci się, iż wi-
dzisz Michała Archanioła przysięgającego z obłoków
i podającego miecz splecionemu Monarsze pod panimletym
dębem, zalecając zwycięstwo!

I widzisz emy tatarską legję jak kłody podcięte!
W mgłę przeszłości staje przed Tobą pochód
Senatorów, Hetmanów i Kierownia obłoga narodów,
datanych by zaprzykładać w Kaplicy Zamkowej dobro-
wolne złaczenie na zawzięt.

Majestatyczna postać z krzyżem w ręku i palca-
mi na zamknięcie wymawia uroczyste:
Przysięgam...

To wieńczył pamięci Król Polski Zygmunt, a za
nim Barbara!

A wszystkie drzwiny niosa echo od morza do
morza!

Głos po roście hen przez dąbrowy, niosąc się z
Wawelu głos szpizów starożytności!

Przysięgam!

A Aniołowie Pańscy z kolidowaniem na Niebiosach
radują się, sypiąc kwiaty na Piastów ziemie.

I na Ryńku przed Trybunałem Lubelskim wyła-
nia się purpurowy tron, a na nim tenże Król, dzin-
żąc w dłoni Krzyż! Bolejczy zaś Chrystus Pan smutnie
patrzy z Krzyża na rycerza co w zlanie zbrojny kłó-
czy i słów kłólewskich wyrażając:

Przysięgam... za siebie i moich zastępów na
wieki wieków... amen!

To Krzyż!

A chor anielecki odpowiada mu!

Kłamiąc!

A na dole szumia skrzydła husaria, z nich
zast wyłania się Ten, co zbawił Krzyż i świat cały od
nawaly pohanów pod Wiedniem i kornie klęczy u
Bernardynów, gdzie legł snem wiecznym Jego ro-
diciel! — I błaga Pana nad Panym... o losy drogi dla
Polski!

I wysuchał Pan błagalnych modłów Jego, wiał
otuchę w Narod i dał narodowi moc wielką, by wy-

trwał pomimo wszystkie zakusy, szatańskie wrogów
naszych!

I zda Ci się czytelniku, iż walka wiekowa o wol-
ność narodu, snem tylko była... snem, który na gnosz
trąby Michała Archanioła przysięgającego z obłoków
wychwastanie Ojczyzny!

Leżąc co? Od wschodu znów słyszysz grzmot
dławi i szcęk oręża i grotny pomruk Moskwy, by
zniszczyć to, co zostało, a wielkiej zawieruchy dzie-
jowej!

W sercach małej wiary powstaje lek, rodzący
zwątpienie... nie przypuszczaj już! depcze kresy Rzecz-
ypospolitej, niosąc mroź i pożogę.

Aż oto lud Polski ulny w Moc Krzyża, ugięł ko-
lana przed Panem nad Panym, przywoławszy na pamięć
rycer i o wolność Narodu począwszy od Kościuski,
Lukaszewskiego, Kiłińskiego i innych a skończywszy
na bohaterach pod wodzą Naczelnika Piastów!

I z pierś Narodu zagrzmiła przysięga „Nie
damy ziemi”!

I stał się „Cud nad Wisłą”!

OJCZYŻNA.

„Ojczyzna” — to wyraz treści niestychanie bogate
i świeży!

Myli nasza o Ojczyźnie zwraca się mimowoli do
tych, którzy przez całe życie obiecywali sobie, że do-
czekają pory takiej jak dzisiejsza, wierzyli że nawią-
zi do tego, co przeżyli za życia. Nie wszyscy do-
czekali. Wśród tłumy mogli rozdanych po wszystkich
zakątkach kuli ziemskiej, smętniej od innych mówią
do nas mogli tych męczenników, którzy czy to gło-
sem, pędem lub orężem dali dowód świętej miłości
Ojczyzny, a których śmierć zabrała przed światłem
zory wolności.

Porzucił przy życiu, porwał wir nowego życia,
Naród wydoławszy się z widoków zaczął żyć życiem
politycznym. Narod się pyta: czego nam potrzeba?

DOBOSZ.

W jednej z potyczek, pułk stracił dobosza
Treba się było starać o nowego.

Pewnego dnia stanęła w obłocie kobieta śred-
niego wieku, w żalobnej sukience ubrana. Trzymała
za rękę trzynastoletniego chłopca, szczupłego i nie
wiek swój bardzo małego. Zwróciła się do kapitana,
prosiąc: o przyjęcie go na dobosza. Siostry dookole
wojcy wybuchli głośnie śmiechem, nawet sam
kapitan nie mógł skryć uśmiechu pod wąsem.

Chłopiec, zamieszany, pochylał w zakłopotaniu
głowę. Po chwili jednak wznosił błądliwie, rozumnie
oczy i rzekł:

— Miał pan być spokojny, panie kapitanie,
umiem dobrze być w bębnie.
Kapitan uśmiechnął się z dobrocią.

— Wachmistrzu! — wydał rozkaz — kaź przynieść
bęben i sprowadź tu trebacza!
Za chwilę zjawił się trebac.

Był to stary żołnierz o sumiastych wosach, a tak
wysoki, że wszystkich obecnych przewyższał o głowę
wzrostem. Na widok nowego kolegi, który stał już
z bębniem, trzymającym w pogotowiu palec, ołtarz
zawalał szczerzo:

— Co widzisz? — Alboż ten smarkacz chce zostać
u nas doboszem?

— Tak jest! — Jeżeli pan umiesz tak grać, jak
ja bębnić, to wkrótce pułk będzie tańczył jak my
zagranicy! — odpierł chłopiec, zarcując sobie zremie-
nie od bębna szybko na ramiona.

Zaczem ugiął palec w ręce, wznosił oczy peł-
ne zapалу ku niebu i począł bębnić z taką siłą i tak
umiejnie, że żołnierze głośno jęli objawiać zado-
wolenie.

Wtedy trebac wyprostował się w całej swej
wysokości i przyłożył trąbkę do ust. Zagral najpięk-
niejszego ze wszystkich marzów, jakie tylko umiał.
Miał zaś dobosza towarzyszył mu tak wybornie, że
obłotym wytrzeszczał oczy z podziwu.

jakie są braki w naszym życiu społecznym? jakie są
nasze potrzeby narodowe? w jaki sposób tym potrze-
bom zadość uczynić? jakich kraj potrzebne szkół,
drog, szpitali, praw, władz i. p. ? Myśl utępiła wy-
dobywa się na jaw, pomysł uderza o siebie, by ię
Ojczyźnie podnieść, z żołnierskich kleszczy politycz-
nego uszku i niewoli, w których pogrążona cała nasza
była.

Prawdziwi synowie Ojczyzny chcieliby ją ujrzyć
wielką i potężną, chcieliby ją ujrzyć w danym blasku
chwali, ujrzyć ją taką o jakiej marzyli wiecznie na-
rodowi, chcieliby ją ujrzyć ostoją praw sprawiedliwości,
krajem miłości, miłości i braterstwa, gdy tym-
czasem niedzielnym synowie Matki-Ojczyzny nia-
czą skarbami miłości bratniej, oddają cześć ideałom
zdrżenia, ideałom szczeroty w walkach partyjnych,
by ją pogryźć w okłach nędzy, niedoli i ciemnoty,
niepomniąc iż biada narodowi, które nie umieją zdo-
bić ziemi, danej im przed wiekami za sielisko; bia-
da narodowi, w którym nieczad jak podno Kainowe,
splami cześć Ukochanej Ojczyzny.

Naród, który się rozpadł na grzesze się wzajem-
nie i obrzucające błotem stronnictwa i partie, powin-
nien strząść wszystkie siły na pola sumiennej nauki i
wytrwałej pracy. Narod nie uczący się, nie myślący
powinno i swoich potrzebach i nie pracujący wytr-
wale na chleb powrodoj, zawadza przy powolnych
nym rozwoju dającej innym narodowi na ziemi.

Polikrates, władca greckiej wyspy Samos, w sta-
rożytności, rzucił w morze, dla przedjedania złego
losu, najokropniejszą swoją pierścion. My rocznie
pomiedzy siebie pierścieni jeszcze kosztowniejszy,
rzućmy pierścieni miłości Chrystusowej i złaczymy na-
wzajem nasze serca i dusze w uczciwej pracy, dla
dobra naszej ziemi rodzinnej i szczęścia narodu.

Jan Nepomucen Wierński.

DO SIEROTKI:

Pójź, sierotko otrzyj trył Bóg nad tobą — i nami Bogi
Niesz nie lata zwątpień krak... My nie damy gnać ci.
Polska ziemia — twoja ojczyzna, taka duża, taka łyna.
Gdzieś by tobie samczek w niej?

Matka Boska nad sierotą tylko nie płacz, moje złotol!
I niedzięj zawaśno miej!
Nad twą jasną głową wzniesi, niewidzialny zawiesz jest
Miłosierdzia Janny Krzyż, łaski Bożej niosąc chęroś!
Dobry ludzie żyj po to, by przytulił cię sierotko,
Kamień czuła łee i dach...

Złoty czepiec dać krynicę, by nie zmarniał wrodoj ulicy
Wolnej Polski przysięły zuch!

A ty placierz! dwojzy też Niesz je zwalczy szczęścia śmiech
Zwieść twą wiarę byby grzech; wiesz czy potężyć kres
Twoj sieroci, smutnej dolki... A gdy spłacił się powoli
Dobry cel i serocznosci już.

Włóczas, po tych trudach wiew, wolny nasz obywało.
Swaj ojczyźnie wiesznie słat...
A gdy spłakasz się z sierotką,
Bratnia, dno jej daj z ochotą!

Jagińska i Jani Lubina.

DZISIA JUTRO.

Życie miało rolę słat pod mołnych nogi.
Jednak z blednym da im trunny wiek —
I nagle z wieki, nieznanymi drogą.

Cala ich wielkość ujęła daleko...
I w nicości obróci sny dumnego ducha...
Z sarkazmem tylko śmiejąc się do ucha:

— Daj umarł magnat, prochy wiarz rozwiej,
A noderz śpiewa, weseli się, śmieje...

Janek z nad Warty.

— Dobrze więc, przyjmijmy małca! — rzekł kapitan,
zwracając się do matki. — Jakże mu na imię?

— Edward.

— A czy potrafi wytrzymać wraz z nami trudny
wojownik?

Matka wybuchła płaczem. Pobojyla wychudła
rękę na jasnej głowie chłopca i kręjąc mówiła:

— Majł mój i dwóch synów legło za Ojczyznę
na polu bitwy... Trzech młodych walczy jeszcze...
To siostry — oświaty!... Nie mogę jednak utrzymać
go w domu... Rwie się w pole i powtarza: je ić
musi... Jeno błagam cię, panie kapitanie, zrzuć
nad nim i powieć mi go w zdrowie. Pozostaje teraz
sama, zupełnie sama!

Zapiasła się znowu płaczem.

Ojczyźnie co tylko będzie w mojej mocy —
odpowiedział kapitan, gdyby jednak — miało go
spokonać nieszczęście, pamiętajcie, matko, że legnie
za świętą sprawę naszego narodu, i to niech wam
będzie pociechą.

Kobieta oddała się, tłumiąc łkanie i jęki bo-
lesne, co rwały jej piast.

Chłopiec pozostał.

Wkrótce mały „Ediek” — jak go nazywano po-
wzięcznie w obłocie — stał się ulubieńcem wszystkich;
najbardziej jednak przypała do serca obłotniemu
trebaczowi. Gdy droga była zła, gdy przerywały jej
rzeki i strumienie, trebacz brał chłopca wraz z bęb-
nem na ramiona, a podczas długich, forsownych
marzów, czynił to — jeden po drugim na premijny
— wszyscy żołnierze. Mały dobosz miał się, szczenio-
wał i w bębnie, a starym wojakom serca rosły na
widok pełnego życia i zapalu dzieciaka.

Wkrótce potem miała miejsce wielka bitwa.

Siołecz schodził już ze złanego krwią zwoła,
a boj walczył walczył jeszcze. Dopolno ciemność nocy
zdolała rozdzielić walczące strony. Teraz na pobojow-
wisku zamigotały tu i owdzie błękitne ogniki. To la-
tarki tych, co szukali poległych towarzyszy broni.
Co chwila wznoszone rannych do namiotu, gdzie le-

PRZEBUDZENIE

Cicho i martwo było na świecie;
Ziemia spowita w pachach śnieżytych.
Słońsko schowane w obłokach mglistych,
Pusta dzwiałała łoskotem — zabłona.
Jak-by w niej dźwięła przelegniona —
Prośba o nowe życie.

Zasłonił wiec promyk ze ślimczych toni,
I jasne słonce wyszło z ukrycia,
I znova wyszło budzi do życia,
I matka — ziemia w słońku promieni —
Głęboko się w strojne zieleni,
Majowych kwiatów i woni.

Dał człowiek wzrost hejnał radośny,
W liście zielone strąg się trawie,
Skoszoną Najświętszą Panienkę spłona,
Nawet na złotych promieniach słońca —
Daga już wesoła nuda bez końca.
Toż jest piosenka majowa wiosny!

Franciszek pod Włocławskiem.
Marsz. 1911 r.

ZE WSPOMNIEN O UNJI LUBELSKIEJ.

Są w dziejach naszych relikwie tak drogie, że
ze dżirieniem bieżącym je do ręki, jako najcenniejszą
świadczenie narodowe i a chluba pokazyjemy je światu,
jako najcenniejszy twór naszego geniuszu.

Do takich świadczeń należy niewądzownie wiekopomny akt Unji Lubelskiej, akt jednoczenia w duchu
przez miłość żyjących obok siebie — szczerpów, dwóch
narodów: polskiego i Litwy. Pominiemy tu
wysokie, długotrwałe walki, poprzedzające ten
wielki moment, kiedy wreszcie le dwa bratnie narody
ze szczerego serca postanowili podać sobie dłoń
i ślubować wieczną przyjaźń, zgodę i miłość.
Szczegółowo bowiem długo zastanawiano się nad tem,

aby sojusznik na niezmienny opierał się podtrzymać,
aby przetrwał ogniom prób czasu, nim zderyżo-
wano się na ten wielki krok, Litwy z Polski i Litwy
uczynić „jedno narazem i nierozdzielne ciało”. Ale
oto nastal ten dzień chwale, nieszczęścia, dzień, który
w całym blasku miało okazać światu boskie słowo
Chrystusa o miłości, o harmonii dusz.
Wielki Sejm Lubelski, na którym dnia 1 lipca
1569 r. miała być podpisana Unja, rozpoczął się
dnia 10 stycznia tegoż roku przy współudziale Korony
i Litwy. Polacy pragnęli uprzedzić sprawę Unji na
starych przyjacielach, tak, jak istniała ona od czasów
Jagielli, Litwini natomiast nie tyle chcieli ją widzieć
wzmocnioną na gruncie pisanego i zwojowego prawa,
le na miłości serdecznej opartą, „od szcze-
rej, jak mówili, miłości i serca”.

Długo nie dochodziło do porozumienia. Były
nawet momenty takie, iż zdawało się, że układy
zostaną zerwane. Dnia 11 marca Litwini potow-
jennie wychylił do domu, nie podlegnawszy nawet
króla. Mimo to jednak sprawa jednoczenia królów
z Polską stała rychło naprzód na tym pamiętnym
sejmie. Dnia 26 marca król podpisał akt wcielania
Podlasia i Wołynia do Korony. Wykładał się myśl
przyłączenia do Polski Kijowszczyzny, co też uczynio-
no w dniu 5 czerwca, mimo gorących protestów ze
strony Litwy.

Moznałoby bowiem na Litwie nie chciało
unji ścisłej, do której jednak dotychczas szlachta
drobna i gmin, widząc w swobodach, istniejących
w Polsce, widoki lepszego dla siebie bytu.

...to, gdy przebieg układow był wręcz zmienny,
a nawet burzowy, w dniu 27 czerwca gród trybunał-
ski był świadkiem niewypowiedzianej rzewnej, wspa-
niałej, nieopowiedzianej w dziejach sceny, kiedy staro-
sta Zmącki, Jan Chodkiewicz, oświadczył urzędowo,
że w imieniu całej Litwy wyraża swą zgodę na Unję.
Później przysięgi, aby przy konfirmacji króla dwie dnie
były pieszczotliwie, pośmiać i litewską, aby sukcesja króla
przypadła zarówno Koronie, jak i Litwie, aby Inflanty
były wcielone do Litwy. Wreszcie, wśród tego uro-
czyściego oświadczenia agenty na Unję, starosta ten
Mekawczy wraz z całą radą litewską i posłami przed

niem z siebie szelki i obandałował nimi resztę
młok móg, aby krew nie usła: „A przecież wiedział, że
jestem jego nieprzyjacielem”.
Ozwał się, niby natroskowała matka chore
dziecie, trębac podniósł chłopca z ziemi. Lay bzuje
spływały przy tej czynności po ogortanych policzkach
staroego wojaka. Edka, który spotrzył się na los
suzecia, na polskie „jakos to będzie”.
— Ty płaczesz starszy? Wzduś się! Widzisz ja
nie płaczę. Wcale nawet nie czuję bólu. Snać mi
się jeno chce bardzo... Głowa mi cięży. Ila nie
zamierzam o babie... Nie mogę przecież wracać bez
babe do oboru...
— Trębac ułożył chłopca ostrożnie na murawie
i przywalił sobie mocno białe cięple. Potem
zastąpił nad Edką, który cięży głowien oparł
na ramieniu obrzyma.
— Jak ty dobry mój — mówi młodec,
zakrył senny. Bóg da, pojedzie z nami. Pamiętaj, go
zapamiętaj narem tego marsza. Pamiętaj, go? „Marsz
na szacie!”

5
i pozwolił im wreszcie doznać tej chwili niewy-
kłej, kiedy wreszcie spory tych dwóch bratnich nierodo-
w na drodze pokojowej załatwienie zostały.
Jeden oryginalny akt Unji znajdował się do osta-
tnich czasów w „Niesieście, w archiwum książąt Ra-
dziewiczów, drugi zaś w Moskwie, w archiwum mini-
sterjum sprawiedliwości.
K. J. F.

Nie zginiess!

Sierio! jasne dżi świeci zaranie na Niebie —
Zbudzi się natura,
Ciemno tak smutna i blade lice ci Ciebie?
Czemus taka ponura!

Ty! wielka — Tyś moźna — gdy jednem spojreniem,
Podnosisz w Niebiosach,
Pięknym, szlachetnym, szlachetnym westchnieniem —
Oczekasz — jak rosa

Gdy oko Twe jasne porówna łz płacze,
Jak jutrznia strębiżysz —
Sierio, — Tyś droższaz nad wszystkie bogactwa —
Bóg duchem — przesyła!

Gdy idziesz ze słowem zapaku i cnoty —
Rumianez jak rosa,
Zanimiż szym blaskiem najwiękzie klejnoty,
Pozostawia Ty Biedę

Jeśli na drodze cierniowej żywota —
Odwalanie wci plyniesz,
Jeśli Cie do pracy przesyła ochota —
Sierio, — nie zginiess!

Nie zginiess — wiesz, porucz swe żale,
Zeż sierota i biedna,
Lecz z Wierą na skroni idź śmiało — wytrwale —
Oczekaj sama jedna.

F. Y. Tytuski.

Lublin, w maju 1921 r.

CIEŻKIE CZASY.

„Ciełkie czasy” powtarzano sobie w wojnie,
powtarzają je na czasach loży, lecz nie wstydzie-
bo jak wszystkie pojcia i hasła, tak i ten wyraz,
musiał przejść równie spokojnie swą modę. Na ciełkie
czasy nieszczęść zarozumiałe porządek nie przetrwał,
i nie wypuścił z rąk palczek, dopoki mu się nie
Co to? Oboz bębna?.. A może to tylko
slabe, spłoniene echo?.. Nie, zjaczak znova!.. Tak,
to bęben Edka! Krotkie, urwane uderzenia wydo-
nie wyjąją rżemem.

Trębac pusił się, szafnitymi krokami w stronę,
z której dochodził go słaby głos bębna. Wzro-
wralnie słyszał znane, miłe dźwięki. Wychodziły

potrzebują pomocy materialnej, moralnej zachęty,
czy poparcia finansowego. Ubożał niech się nie wy-
mawiają mialością swą młodości — bogactw zaś niech
nie sądzi, iż jednorazowa, większa ofiara, uwalnia
ich od dalszej ofarności.

A wiecie, kiedy czytać — mniej słabo, bo nie trze-
ba tam słowo, gdzie same czyny mówią.

Janek z nad Warty.

Wzburzenie FENOSZKA MORAWSKIEGO.

Niby... bajka.

Nie latwiej malpa, jak konceptem trząsaj,
Ma ich dostaniez zaprosz,
Jehoa z nich obrała morze uszary,
I z łup nadzwiesz zapoła lasy.

Co za pomysł geniołowy!
Fajny! sładki, nadgodny!
Liczne wołająz rozczepić!
A malpa jęczy nadłeta,
W takim prawda im tonie

Wielkie, niezawodne były wasz udalenie,
Słowy są ognie wygnaniez uwaro.
Republiki wasz utworz,
I na wietrzyz przysłał światu
Tak wasz urzędz praktycznie,
Ze, prócz pomaru dla wasz majoratu,
Wysłaliś ledzież komunizmie.

Nova to dla wasz ojczyzna,
Polnie zbawiszna galiena.
Wszystko wołsz,
Nikt się waz w nie nie strąpi,
Nikt nie będzie karal, ogadzi,
Nikt nie słuchał, bądźz trędzil,
A co może, to zaciępi.

Ala gły się tak z wasz nowsz rozczepisz,
Raz wasz jakasłt ogonisz rozczepisz.
A nie czyz morze udłoga?
Jeszcze nie, — li się odzyna.

Ala, przynajmniej, już się uszły wołsz?
I to nie, — wręcz odpowiedział młodzi,
Czekaj, niejz malpa, — nie się zjacił!

Młodziu ladzie się upiła,
Kropki wołsz nie udłoga
I morze wzorem ustala.

Tak to bieżdzich wierzdział waz,
I już niezapomniał ogonisz rozczepisz,
Natkłianez zjacił się uszary,
Ala czemu się pochlubił?

Morze niszczysz nie uszary,
A krwi i rozczepisz i zępi.

1791-TRZECI MAJ-1921.

Jeszcze za czasów kiedy Polska stała na szczycie
swej potęgi, nie brakło czynów ostrzegających
niebezpieczeństwo, jakim groził nieodpowiedni ustroj
państwa. Edyka, bezwzględna, liberum veto, konfederacje, wojność, uchwały zamknięcia w sprawie, ton
bez władzy, skarb bez pieniędzy, obrona granic
bez wojska, — to strzeg przyczyn, które prowadziły
Polskę do nieuchronionego upadku.

Już w połowie XVII wieku o mało jej nie zalał
„polob, wojen szwedzkich i kozackich”, a kiedy ten
złoty, postawiając się przed wroczymi miast i rzęch
czach wst, nie znalazło się dość silnych rąk i legich
umysłów, aby przystąpić do gruntownej restauracji
złotostarego prawa państwa, — przypuszczano się na los
suzecia, na polskie „jakos to będzie”. Konfederacje,
bunt, swawola szlachcka, secesje obywateli, prze-
kustwo, oto obraz Polski w połowie XVII wieku
„Mierządem Polska stała”, — od nierządu też
miała zginąć.

Gdy naród cały poczał, że ginie, przez brak sil-
nego rządu i przewagę jednego stanu nad innymi,
zapamiętał reformy wewnętrznej ustroju i władzy, to
pragnienie, potężnym tarasem uderzył poczół
przędzy, apje i sokobstwo. To oducie ogólnie,
kto miało być uwieliczone koroną nadania narodo-
wi Konstytucji, najistotniej było w sobie członkowie
stronnictwa patrijotycznego, które na sejmie cetero-
letnim postanowiło urzeczywistnić pragnienia wielkości
narodu.

Na czole tego stronnictwa stanęli twórcy Konstytu-
cji 3 maja, w pierwszym rzędzie ks. Hugoł Kollataj,
Ignacy Potocki i Stanisław Małachowski, którzy spr-
we całą obmyślił, przystawili i wprowadzili w życie,
odczuwając najistotniej konieczność tego czynu.

Zasiał dzień 3 maja 1791 r. Tymu ludu wy-
legł w siłce Warszawy.
Wiedomo było, że przedstawiony zostanie pos-
p.

Z wycieczki do Wąwolnicy.

W dniu 15 sierpnia 1913 roku, kiedy jeszcze
narodziła Polska dopiero stopa niedzieli moskiewskiego,
zebraliśmy się w przastarym Tumie Lubelskim, w Ra-
piliy Pana Jerusa Trybunałskiego przed godziną 6
ranną. Punktualnie i uderzenie na Branie. Krakow-
skiej godziny 6 — wysłał Maza Świeta — Frymarys, po
wyłączeniu której — udaliśmy się in gremio „Perpetuo
Pogostom” na dworze kolejowy w Lublinie, gdzie
zatrzymaliśmy się o godzinie 7 min 30. Z tę udaliśmy
nas pocółz popiesznyz dafcy na Putawy — Deblin
do Siołicy. O godzinie 8 min 30 pocółz zatrzymał
się w dworcu w Małeczowie, gdzie wystąpiliśmy;
zjedł znowu wolnym krokiem gremialnie doznaliśmy
Wąwolnicy, położonej w powiecie Puławskim, około
bardzo malowniczym położeniu, wśród ogrodów, w
zieleni i sadow o B wosł od Małeczowa; już bowiem
z daleka widać okazałe piękno uroczyska, w której
wtedy kołowa.

7
lom projekt nowej ustawy rządowej. Przypuszczano
widocznie, że niechcący zerka się zwalczać uchwałę
wimo, bo w niej nie było wyrażonego i ustawo-
wudził Krakowskiego Przedmieścia pięciob, pod
dowodnictwem ks. Jusza, a na tarasach zamkowych
ustawo-
Wybła godziną 11.10. Do zapamiętania posami
sali wszelki dżw, za nim pojawili się ministrowie
i marszałek, wreszcie ukazał się Stanisław August
i zaczęto sesję sejmową.

Pod szkołczonymi debatach i przemówieniach,
Król rozkazał przystąpić do aktu Konstytucyjnego.
Uchwalona ustawa rozpoczęła się od słow:
„W imię Boga w Trójcy Świętej, Jedynego”, a zawie-
nia ogólnie motywy w następującym strażaczu:
„Ceniec drożę nad życie, nad szczęściem osoblią
— egzystencje polityczną, niepodległość zwierzchni i
wielkość wewnętrznej narodu, którego los w ręce nasze
jest powierzony; chcąc ora na błogosławieństwo, na
wdręcznie współczesnych i przyszłych pokolezi zasto-
być, mimo przeszkód, które w nas namietności spr-
wować mogą; dla dobra powołanego, dla uszanowa-
wania wolności, dla ocenienia Konstytucji naszej i jej
granicy, a największej szlachoty ducha stanowią Konstytu-
cję uchwalamy i tę kalczycy za świętą; za nie-
wzruszoną deklarujemy.”

Przewy artykuł ustawiał religie katolickie za
panującą, ale dodawał: „Ze zaś ta sama wiara święta
przekazuje nam kochać bliźnich naszych; przed
wszystkim ludziami jakiegokolwiek wiary, po-
kój w wierze i opiekę rządową, wianidm i dzieło
względnie obywateli i religii wolności w krajach pol-
skich podług ustaw krajowych wazujemy.”

Pod odczytaniem konstytucji trwały jeszcze rozpra-
wy do wieczora.

Następnie, po zaprzęgnięciu Konstytucji przez
króla, ruszył wyszcy obywatel do kościoła Świętego Jana,
by wspólnie wykonać przysięgę i podziękować Bogu
za powołał dołonec wielkiego dzieła.

I ogarnął radość wszystkich obywateli; obok: Wwł
Sejm! Wwłot Wwłot! Wwłot! Wwłot! Wwłot! Wwłot!
Nieszczęście, że wreszcie strona małowiczowska. To
kół sejmowych, z pierzi listyca wydział się hymn

poczynku w domu zajeżdżnym, czysto, wocowo i hy-
gienicznie utrzymanym przez obywateli; tamteżo-
go — waznie ujętym p. Wogielisz-g. naszymi
Cila, prowadząca środkiem Wąwolnicy, a zwana „Ne-
łeczowska” — do Fary Wąwolnickiej, gdzie sprawowała
się już Niekrwawa Ofiara — Śmiała.

Słońce zalewało Wąwolnicę srebrnym swych pięknym
promieniami. Zdziałał slychac; przed tak dobrze znaną,
a tak bardzo nam drogą — „Serdence Masło” — ciepl-
nie roznie, potężnie, plynie... plynie, mknąc gdzieś na
Niebieskie niebo. Na Rybku i na cementarzu oblatującym
Fare — morze głów ludzkich. To — pobożni mieszczanie
z Wąwolnicy i okolicami kłamiłowie — rżnicy z pod str-
dyki słonecznej w swoich strojach małowiczowskich. To
— nieprzełeczone imię ludu polskiego, kochającego i
szanującego Świętą Wiarę Rzymsko-Katolicką, spio-
szonego i pokornego klasztoru i wosnych zół pol-
nych — do światym Wąwolniczek na Najświętszą Panisz
Zielną... Z pomioty bowiem wszystkich szlachty Mał-
kowskiej jakie urzeczywistnia obywateli w Polsce, wy-
tóżnia się święto Ję Wniebowstania, że w dniu

HANDEL WIN
i RESTAURACJA
W. PIOTROWSKI
w LUBLINIE, Kapucyńska 4

SKLEP GALANTERYJNY
ZABAWKI
A. Skawińskiej
w LUBLINIE,
Krakowskie-Przedm. № 68

„ELIBOR”
SPÓŁKA AKCYJNA HANDLOWO-PRZEMYSŁOWA
„Ł. J. BORKOWSKI”
ODDZIAŁ w LUBLINIE.
POLECA
ŻELAZO, BELKI, BLACHY, STAL, KOKS, CEMENT,
METALE, OKUCIA, ODLEWY, MASZYNY I NARZĘDZIA,
ARTYKUŁY TECHNICZNE, TRAKTORY,
SAMOCHODY.

CUKIERNIA
Fabryka Czekolady, Pralin i Cukrów
A. K. SEMADENI
w LUBLINIE,
Krakowskie-Przedm. № 29.

ZAKŁAD
LITOGRAFICZNO - DRUKARSKI
A. Rembowski
KAPUCYŃSKA № 5.

HURTOWO-DETALICZNA SPRZEDAŻ
MATERIAŁÓW MĘSKICH, DAMSKICH
I NORYMERSKICH I. T. D.,
NAJTAŃSZEJ POLECA
K. Czapski i S-ka
LUBLIN,
KRAKOWS.-PRZEDM. № 36.

HURTOWY SKŁAD
Materiałów Aptecznych
J. MAGIERKI,
W. TURCZYŃOWICZ
i **L. ZAWISTOWSKI**
w LUBLINIE, Krak.-Przedm. № 27.

KSIEGARNIA
SKŁAD PAPIERU, MATERIAŁÓW
PISMIENNYCH I RYSUNKOWYCH,
GALANTERJA BIUROWA, PRZY-
BORY TECHNICZNE, TAŚMY DO
MASZYN, HEKTOGRAFY I SZAPI-
ROGRAFY. ○ ○ ○ ○ ○
B. CIA KESTENBERG
LUBLIN, KRAK.-PRZEDM. 54 — Skrz. poczt. 96
Konto czekowe P. K. O. № 100146.

SKŁAD WIN
A. Kryehowski
LUBLIN,
KRAKOWSKIE-PRZEDM. 27
TELEFON 51.

ZAKŁAD WYROBÓW BLACHARSKICH
Adolfa Radzkiego
w Lublinie, Krak. Przedm. 31.
Wykonuje pokrycia dachowe eternitem, da-
chówka, blacha, papo. Posiada gotowe
wannę, kłozety, nasady kominowe, konwie,
banki, i t. d. Przyjmuje zamówienia na ga-
lanterje. Wszelkie naprawy. Gwarancja.
Długoletnia praktyka.

HOTEL CENTRALNY
oraz
RESTAURACJA
Rudolfa STEINERTA
LUBLIN, Plac Króla Łokietka

S. Łuszczewski
Lublin, ulica Zamojska № 28
ZAKŁAD MECHANICZNY POSIADA NA SKŁADZIE
RÓŻNE NARZĘDZIA ROLNICZE WŁASNE
GO WYROBKI I ZAGRANICZNE ORAZ PRZY-
MUJE WSZELKIE ROBÓTY W ZAKRESIE ME-
CHANIKI WCHODZĄCE.

FOTOGRAFIA
U. W. SZEFTEL
LUBLIN,
Krak. Przedm. 24.
PRACOWNIA PORTRETÓW

FABRYKA CUKRÓW
W. STAREGOWSKI
Krak. Przedm. 44
w LUBLINIE.

SKŁAD APTECZNY
S. BANASIEWICZ
i **B. KARPIŁOWICZ**
LUBLIN, Nowa 5 (obok Bramy Krakowskiej).
POLECA:
Perfumy, Mydła, Wody kolonnie, francuskie origi-
nalne i krajowe, Pudry, Kremy, Pasty do zębów,
Szczotki ryżowe, Grzebienie i t. p.

„BAR WARSZAWSKI”
Restauracja I rzędu
LUBLIN, ul. Foksal 35.
Śniadania, obiady i kolacje. — Ceny umiarkowane.
CUKIERNIA
R. JERANEK
w Lublinie, ulica Tadeusza Kościuski 7.

SKLEP
KOLONJALNO - SPOŻYWCZY
M. SZYSZKO
w LUBLINIE
ulica Kołtątaja № 3.

Magazyn Jubilerski
K. KROKOWSKI
LUBLIN, Krakowskie-Przedm.
obok Kościoła O O. Kapucynów.

CH. ZYNGER

w Lublinie, Rynek № 11.

Biuro Komisowo-Handlowe

POLECA TOWARY:

Kosmetyczne i Cukrownicze.

KANTOR WYMIANY
SZ. GOLDKRAUT vel ŻABA

LUBLIN, Krakowskie-Przedm. 38
Telefon 148.

Kupuje wszelkie waluty zagraniczne.

J. PAJCZER
KOTLARNIA i ODLEWIA METALI
w LUBLINIE

ulica Rusalka № 6

J. ROZENBERG

Fabryka Wód Gazowych i Owocowych
LUBLIN, Zamojska 17.

FABRYKA SIODEŁ
WYROBÓW GALANTERYJNYCH, RYMARSKICH
i POWROZNICZYCH
MENDEL FORSZTETER
LUBLIN, Krak.-Przedm. róg Kościuszki 1.

SPRZEDAŻ
ARTYKUŁÓW DO OŚWIETLENIA
gazowego i elektrycznego

POD FIRMĄ
„EXPRES”
LUBLIN, ulica Przechodnia 1

PIERWSZORZĘDNA

Pracownia wykwintnych ubiorów męskich
Cywilnych i Wojskowych

EUGENJUSZ UNKIEWICZ

w LUBLINIE,

ul. Kapucyńska № 2, sklep.

UWAGA: Wybór materiałów krajowych i angielskich.

MLIHP/130

MLIHP/130/P.

J. Pietrzykowski's graphic works (Lublin; 1890-1949) (printing

house), Tylusiński, Franciszek (1784-1964) (editor), *Lublin drummer*

Type: occasional print

Creator: J. Pietrzykowski's graphic works (Lublin; 1890-1949) (printing house), Tylusiński, Franciszek (1784-1964) (editor)

Creation place: Lublin (Lublin Province)

Technique: print

Material: paper

Measures: Height: 23,5 cm, Width: 32 cm

Key words: Constitution of May 3rd (1791)
day-flies
interwar period (1918-1939)
Joseph
Lubliniana
press
special publications
Lublin printing houses

Inventory number:ML/H/P/190

Location: [The National Museum in Lublin, branch - Museum of the History of the City of Lublin \(Cracow Gate\), Pl. Łokietka 3, Lublin](#)